

Özgün Festival Deneyimine Etki Eden Unsurların Belirlenmesi: Alaçatı Ot Festivali Örneği (The Determination of the Factors Affecting the Unique Festival Experience: The Case of Alaçatı Herb Festival)

* Eda AVCI^a

^aDokuz Eylül University, Efes Vocational School, Department of Hotel, Restaurant and Catering, Izmir/Turkey

Makale Geçmişi

Gönderim Tarihi:29.06.2021

Kabul Tarihi:26.08.2021

Anahtar Kelimeler

Kültür festivali

Yerel festival

Özgün festival deneyimi

Alaçatı ot festivali

Öz

Araştırma, Alaçatı Ot Festivaline paket tur ile katılan yerli turistlerin özgün deneyimlerini derinlemesine incelemek amacıyla niteliksel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma verisi 4-7 Nisan 2019 tarihleri arasında gerçekleşen Alaçatı Ot Festivali süresince toplanmıştır. Yapılandırılmış açık uçlu soru formu aracılığıyla elde edilen veri, içerik analiz yöntemi ile incelenmiş ve özgün festival deneyimine ilişkin bulgular festival alanı deneyimi, organizasyon deneyimi, servis sağlayıcıları deneyimi, yerel halk deneyimi, eğlence deneyimi ve öğrenme deneyimi olmak üzere altı tema altında toplanmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen bulgular, katılımcıların festival deneyimlerini derinlemesine anlamının tatmin edici özgün deneyimler yaratmak ve uzun vadeli festival başarısını sağlamak için oldukça önemli olduğunu göstermektedir. Özgün deneyimler yaratmanın festivalin tekrar ziyaret edilmesi için anahtar bir faktör olduğu yönündeki bulgularda da araştırmanın önemli sonuçları arasında yer almaktadır.

Keywords

Cultural festival

Local festival

Unique festival experience

Alaçatı herb festival.

Abstract

The research was carried out utilizing qualitative research methods to examine in-depth the unique experiences of local tourists participating in Alaçatı Herb Festival with a package tour. The research data were collected during Alaçatı Herb Festival on April 4-7 2019. The data obtained through structured open-ended questionnaires were analyzed using the content analysis technique and the findings of the unique festival experience were collected under six themes: festival area experience, organization experience, service providers experience, local community experience, entertainment experience, and learning experience. The findings obtained within the scope of the research indicate that detailed comprehension of festival experiences of the participants is very important to create satisfying unique experiences and ensure long-term festival success. The findings that creating unique experiences is the key factor in revisiting the festival are among the important results of the research.

Makalenin Türü

Araştırma Makalesi

* Sorumlu Yazar

E-posta: eda.avci@deu.edu.tr (E. Avci)

DOI:10.21325/jotags.2021.864

GİRİŞ

Kültür turizminin en önemli unsurlarından biri olan festivaller, aynı zamanda bir destinasyonun turistik ürün portföyünün de önemli bir parçası haline gelmiştir. Küreselleşme, rekabet ve kültürel yakınlaşma, eşsiz deneyim arayışını destinasyonlar için merkezi bir sorun haline getirmiş (Anholt, 2002), festivaller ise hem etkinlik hem de turizm faaliyetleri olarak bir destinasyonu rakiplerinden ayıran önemli unsurlar olarak önem kazanmıştır (Imbeah, vd., 2016).

Ekonomik kazanımların yanı sıra festivaller, yerel geleneklerin sürdürülmesini teşvik etmede de çok önemlidir (Felsenstein & Fleischer, 2003). Bu bağlamda, kültür festivallerinin yeni turist türleri yaratma, bir destinasyonun kimliğini ve imajını iyileştirme gibi yerel topluluk, toplum, ekonomi ve kültür üzerinde büyük etkisi olduğu bilinmektedir (Jang & Feng, 2007; Getz, 2008). Özellikle yeme içme temalı kültür festivallerinin birçok kırsal alanın gelişmesi ve bir marka haline gelmesinde önemli etkileri olmuştur (Kneafsey, 2000). Bu nedenle, yerel festivaller genellikle özel yemekler, yerel sebzeler ve otlar, et ürünleri, deniz ürünleri, bira ve şarap etrafında düzenlenen niş etkinliklerden oluşmaktadır (Blichfeldt & Halkier, 2014).

Araştırmanın ana konusunu oluşturan Alaçatı Ot Festivali, yeme içme temalı kültür festivallerinin önemli bir örneğini teşkil etmektedir. 2010 yılından bu yana geleneksel olarak düzenlenen festivalin ilki, Alaçatı Sanat ve Kültür Derneği ve Çeşme Belediyesi'nin desteğiyle düzenlenmiştir. Alaçatı'da yetiştiğine inanılan bölgeye özel 1001 çeşit otu tanıtmak, bu otlar ile pişirilen geleneksel yemeklerin unutulmasını engellemek ve Alaçatı'nın doğal güzelliklerini turistik ürünlere çevirmek amacıyla düzenlenen festival, Ege Bölgesinin en popüler festivallerinden biri haline gelmiştir. Her yıl Nisan ayının birinci ya da ikinci haftasında 3-4 gün süre ile gerçekleşen festivalde farklı ot türleri tema olarak belirlenmektedir. Festival süresince ot çeşitleri, otlar ile hazırlanmış ev yemekleri ve festival için özel üretilen ürünler ziyaretçilerin beğenilerine sunulmaktadır. Kortej yürüyüşü ile başlayan festival, Alaçatı Amfi Tiyatro'da düzenlenen en çok ot toplama ve en güzel ot yemeği yarışmaları ile son bulmaktadır. Her yıl ülkenin çeşitli bölgelerinden binlerce ziyaretçiyi ağırlayan Alaçatı Ot Festivali 2016 yılında Shining Star Awards tarafından "En Başarılı Festival" ve 2017 yılında İzmir Turizm Ödülleri'nde "Onur Ödülü" almaya hak kazanmıştır (Alaçatı Turizm Derneği, 2018).

Özgün festival ortamı ve festival katılımcısı arasındaki ilişkiyi Alaçatı Ot Festivali kapsamında derinlemesine keşfetmek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde özgün festival deneyimine ilişkin literatür incelemesi yer alırken, ikinci bölümde metodolojik yaklaşıma ilişkin ayrıntılı bir genel bakış verilmektedir. Sonraki bölümde Alaçatı Ot Festivaline paket tur ile katılan yerli turistlerin festival süresince yaşadığı özgün deneyimlere ilişkin verinin yorumlandığı bulgular bölümü yer almaktadır. Son bölüm ise araştırma kapsamında elde edilen bilgilerin ve bulguların, literatüre katkı sağlamak ve sektör paydaşlarına önemli çıkarımlar ve öneriler sunmak amacıyla ele alındığı sonuç ve tartışma bölümü yer almaktadır.

Kavramsal Çerçeve

Geleneksel olarak bir topluluk içindeki dini, tarihi, ulusal ve etnik konularda kutlamalar yapmak amacıyla halkın bir araya geldiği periyodik etkinlikler olarak ortaya çıkan festivaller (Ma & Lew, 2012), günlük deneyimlerin ötesinde kültürel ve eğlenceli fırsatlar sağlayan temalı, halka açık kutlamalar olarak tanımlanmaktadır (Getz & Page,

2016a, s. 67). Diğer bir tanıma göre ise festivaller, kaçış yaratma ve ritüelleri toplu olarak deneyimleme fırsatı sunan mevsimlik bir kültür ekonomisidir (Laing & Mair, 2015).

En hızlı büyüyen destinasyon ürünlerinden biri olan festivaller, ziyaretçilere yeme içme, kültür, sanat, müzik gibi deneyimlere katılma fırsatları sunarak, bir destinasyonun en önemli çekicilik unsurları haline gelmiştir (Tanford & Jung, 2017). Dünya çapında festivallerin ve etkinliklerin büyümesi, destinasyonların benzersiz özelliklerinin sürdürülmesinde ve yeniden üretilmesinde önemli bir unsur olarak görülmüştür. Bu nedenle festivaller, ziyaretçileri çekmek ve onları yeniden ziyaret etmeye teşvik etmek için ev sahibi destinasyonların olağanüstü kültürel ve fiziksel yönlerini vurgulamaya başlamıştır (Getz, 2010). Bir destinasyonda turizmin gelişmesi için itici bir güç olan festivaller, destinasyona yönelik olumlu imajın gelişmesine katkı sağlayarak, destinasyonun daha fazla kişi tarafından ziyaret edilmesine, destinasyonun rekabet gücünün artmasına ve mevsimsel talep düşüşlerinin neden olduğu pazar boşluğunun doldurulmasına katkı sağlayan önemli etkinlikler olarak değerlendirilmektedir (Tanford & Jung, 2017). Genellikle kısa bir süreyi kapsayan festivaller, bu süre boyunca katılımcılara yerel dokuyu ve geleneksel yeme içme kültürünü yaşama olanağı sunmaktadır (Ruoss & Alfarè, 2013, s. 7). Geleneksel seyahatlerden farklı olarak festivallerin benzersizliği, belirli bir süre kapsamında çok farklı deneyimler yaratmasıdır (Pung vd., 2020). Festivaller ev sahibi ülkelere, kültürün geliştirilmesi, korunması, bir destinasyonun yenilenmesi, ekonomik kalkınma, turistik talebinin canlandırılması ve sosyal uyumun artırılması gibi sosyal, ekonomik ve kültürel birçok fayda sağlamaktadır (Kim vd., 2017).

Festivaller, kültürün tüketildiği, yeniden üretildiği ve yaratıldığı aktif bir süreci yansıtan çok yönlü fenomenlerdir. Dolayısıyla özellikle kültür festivalleri, destinasyon pazarlaması açısından turizm endüstrisinin önemli cazibe merkezleri olarak görülmektedir (Felsenstein & Fleischer, 2003). Festivaller, yoğun harcamaları çekme, yeni bir kentsel imaj oluşturma ve itici bir güç olma gibi hedefleri gerçekleştirebildikleri için, kültürün çağdaş toplumlarda sağladığı işlevi yerine getirmeye diğer tüm kültürel fenomenlerden daha fazla yaklaşmaktadır. Bu nedendir ki hem kentsel hem de kırsal ortamda düzenlenen kültür festivali sayısında olağanüstü bir artış görülmektedir (Prentice & Andersen, 2003). Özellikle kırsal ortamlarda düzenlenen yerel festivaller, ziyaretçilerin yöresel yiyecekleri deneyimlemesine ve satın almasına, yöresel kültürü öğrenmesine ve yöresel etkinliklere katılmasına olanak sunan etkinlikler olarak önem taşımaktadır (Yuan vd., 2005). Yerel kültürel unsurların sürdürülebilir turizm kaynakları olarak kullanılmasına olanak tanıyan bu festivaller, şehrin turizm potansiyelini artırma noktasında önemli katkılarda bulunmakta, festival süresince ulaşım konaklama, yeme içme gibi birçok turistik ürünün tüketilmesi ile bölge ekonomisi canlanmaktadır (Felsenstein & Fleischer, 2003). Ekonomik getirisinin yanı sıra yerel festivaller, bir şehrin kimliğini güçlendirmek ve bir şehrin olumsuz imajını tersine çevirmek için de etkili bir yaklaşımdır (Liu & Chen, 2007). Yerel dokuyu yansıtan bu festivaller, destinasyonların somut olmayan kültürel mirasını, yerel geleneklerini ve kültür manzaralarını bir turistik ürün olarak tüketicilere sunarken, turistlerin yerel halk ile iletişime geçmesine ve hatta yerel halkın hayatına dahil olarak özgün deneyimler yaşamasına olanak tanımaktadır (McKercher vd., 2006). Festivaller giderek artan bir şekilde kültürel kimlik, yaşam tarzı, topluluk, aidiyet ve kendini gerçekleştirimin bir yolu olarak, özgün deneyimler için dikkat çekmektedir (Yolal vd., 2016).

Turizm bağlamındaki özgünlük, turistlerin gerçek deneyimlerden duydukları zevk ve algı olarak görülmektedir (Kolar & Zabkar, 2010). Özgün deneyim, turistlerin destinasyonlarla, kültürlerle, geleneklerle, aktivitelerle, geleneksel kültür ya da geleneklere dayanan diğer fenomenlerle gerçek karşılaşmalara ilişkin öznel ve deneyimsel

algısı çerçevesinde oluşmaktadır (Ram vd., 2016). Günlük yaşantısında özgünlükten giderek uzaklaşan modern insan için bu kavram, özellikle turistik tüketim davranışında önemli bir motivasyon kaynağı haline gelmiştir (Getz & Page, 2016b). Bu nedenle özgünlük, kültür festivallerinin başarısında kilit faktörler arasında görülmektedir (Brida vd., 2013). Dolayısıyla, ziyaretçilerin özgün deneyimlerini etkileyen unsurları anlamak, festival organizatörlerinin turistlerin yerel kültür ve geleneğin korunması konusundaki anlayışlarını artıran etkinlikler planlamasına yardımcı olabilmektedir (Carnegie & McCabe, 2008).

Festival deneyimi, turizm araştırmalarında son yıllarda dikkat çeken konular arasında yer almaktadır. İlgili literatür incelendiğinde farklı festival türleri kapsamında yapılan birçok deneyim konulu çalışma bulunduğu ve araştırmacıların festival deneyimini farklı boyutlarda ele aldığı görülmektedir. Araştırmacılar tarafından konu genellikle sadakat (Girish & Chen, 2015; Akhoondnejad, 2016), festival kimliği ve yer algısı (Lin & Lee, 2020), nostalji (Yeh & Lin, 2017), yiyecek içecek servisi (Robinson & Clifford, 2012), satın alma davranışı (Chhabra, vd., 2003) ve tekrar ziyaret niyeti (Kim & Jamal, 2007; Shen, 2014) çerçevesinde incelenmiştir. Alaçatı özelinde gerçekleştirilen festival konulu çalışmaların ise destinasyon markalama (Çoban & Süer, 2018), imaj ve sadakat (Kızılcıoğlu vd., 2020) ve ziyaretçilere olan etkiler (Özkan vd., 2015) konularını kapsadığı ve oldukça sınırlı olduğu hem yerli hem de yabancı literatürdeki çalışmalara nicel temelli yaklaşımların hâkim olduğu görülmektedir. Getz (2010), Van Winkle & Falk (2015) tarafından da vurgulandığı üzere, festival deneyimi konusunu derinlemesine anlamak için alternatif tekniklerde kullanılmalıdır. Çünkü, katılımcıların festival deneyimlerini derinlemesine anlamak, tatmin edici deneyimlerin tasarımına yardımcı olarak uzun vadeli festival başarısını sağlamak için oldukça önemlidir (Manthiou vd., 2014). Festivallerin doğası gereği deneyim ürünleri olmaları ve unutulmaz deneyimler yaratmanın destinasyonun tekrar ziyaret edilmesi için anahtar bir faktör olduğu görüşünden (Rivera vd., 2015) hareketle gerçekleştirilen bu araştırma ile Türkiye’de son yıllarda oldukça popüler hale gelmiş olan Alaçatı Ot Festivaline paket tur ile katılan yerli turistlerin deneyimleri özgünlük kavramı çerçevesinde derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır.

Yöntem

Türkiye’de son yıllarda oldukça popüler hale gelmiş olan Alaçatı Ot Festivaline paket tur ile katılan yerli turistlerin özgün deneyimlerini derinlemesine analiz etmek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırmanın ana sorusu “*Alaçatı Ot Festivaline paket tur ile katılan yerli turistlerin festival süresince yaşadığı özgün deneyimler ve bu deneyimlere etki eden unsurlar nelerdir?*” olarak belirlenmiştir. Katılımcıların toplam festival deneyimini derinlemesine keşfetmek amacıyla, araştırmanın ana sorunu çerçevesinde alt sorunlar da belirlenmiştir. Araştırmanın ana sorusu ve alt sorularının belirlenmesinde ilgili literatür yönlendirici olmakla birlikte, araştırmacının profesyonel turist rehberi olarak Alaçatı Ot Festivaline yönelik paket turlara liderlik etmesi ve bu süreçte araştırma alanında sistematik olmayan gözlemler yapması etkili olmuştur. Belirlenen alt sorular aşağıda ifade edilmektedir;

- Katılımcıların festival süresince edindiği olumlu ve olumsuz deneyimler nelerdir?
- Festival ortamının kendine özgü özellikleri katılımcılar tarafından nasıl deneyimlenmiştir?
- Katılımcıların festival ortamını nasıl algılamıştır?
- Katılımcılar festival ortamı ile nasıl etkileşimde bulunmuştur?
- Katılımcıların festival deneyimi ile tatmin olma durumları arasında nasıl bir ilişki gelişmiştir?
- Katılımcıların festival deneyimi tekrar ziyaret niyetini nasıl etkilemiştir?

- Katılımcıların festival deneyimi sonucunda Alaçatı Ot Festivali ile ilgili en çok akıllarında kalan unsurlar neler olmuştur?

Araştırmanın bir araştırma sorusunu derinlemesine incelemek amacıyla yürütülmüş ve bu nedenle araştırma verisi, araştırma soru ya da sorularını derinlemesine keşfetmeye olanak tanıyan niteliksel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak toplanmıştır.

Araştırmanın evrenini Alaçatı Ot festivaline paket tur ile katılan yerli turistler, örneklemini ise 2019 yılında festivale katılan yerli turistler oluşturmaktadır. Araştırmada, rastlantısal olmayan (non-probability) örneklem seçimi aracılığıyla, belli bir ölçüt ya da özelliğe bağlı olarak seçilen birey ve gruplardan oluşan amaçsal örneklem kullanılarak farklı katılımcılara ulaşılmaya çalışılmıştır. Örnekleme, festival alanında ulaşılmaya çalışılmış fakat havanın yağışlı olması, festival alanının kalabalık olması nedeniyle istenilen sonuca ulaşılamamıştır. Bu nedenle örnekleme ulaşabilmek için paket turlara liderlik eden turist rehberlerine ulaşılmış ve veri toplamaya aracılık etmeyi kabul eden dört turist rehberi ile toplam 114 (30+32+27+25) kişiye ulaşılmıştır. Her bir turist rehberi 2019 yılı Alaçatı Ot Festivali organizasyonunda farklı acentaların gruplarına liderlik etmektedir.

Araştırma verisi 2019 yılında 4-7 Nisan tarihleri arasında gerçekleşen Alaçatı Ot Festivali süresince, araştırmanın ana amacı doğrultusunda oluşturulmuş yapılandırılmış açık uçlu soru formları ile toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak soru formu tekniğinin kullanılmasının ana nedeni festival ortamının kalabalık olması ve katılımcıların festival alanında sürekli hareket etmesidir. Bu nedenle soru formları turist rehberlerine dağıtılmış ve festival sonunda geri dönüş yolunda katılımcılardan doldurulması istenmiştir. Aynı zamanda katılımcıların tatil psikolojisinde ve sınırlı bir zaman sahip olduğu dikkate alınarak, en verimli veri toplama tekniğinin bu olacağına karar verilmiştir.

Form dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular, ikinci bölümde ise katılımcıların daha önce Alaçatı Ot Festivaline katılım durumunun, festivali haber alma kaynağının, festivale katılma amacının ve festivale paket tur aracılığı ile katılma nedeninin saptandığı giriş soruları yer almaktadır. Araştırmanın ana sorusu ve alt sorularına ilişkin ifadelerin yer aldığı sorular üçüncü bölümde yer almaktadır. Form katılımcıların eklemek istedikleri farklı ifadelerle olanak tanıyan kapanış soruları ile sonlanmaktadır. Soru formu oluşturulurken araştırmanın literatür bölümünde yer alan festival deneyimi konulu kaynaklar yönlendirici olmuş ve oluşturulan sorular alanında uzman üç akademisyenin görüşüne sunulmuş son şeklini almıştır.

Araştırma kapsamında 114 soru formu dağıtılmasına rağmen 90 adet yapılandırılmış açık uçlu soru formu toplanmış ve yapılan ön inceleme sonucunda 81 adet formun geçerli olduğu, 9 formun ise özellikle araştırmanın ana sorusu açısından yetersiz bilgi içermesi nedeniyle geçersiz olduğu saptanmıştır. Yapılan ilk inceleme sonucunda soru formlarının araştırmanın ana sorusu ve alt sorularını yanıtlayacak nitelikte bilgiye sahip olduğu tespit edilmiş ve analiz aşamasına geçilmiştir. Katılımcıların tamamen kendi özgür iradeleri ile yansıttıkları ifadelerden oluşan soru formları, araştırma sorusu ve alt soruları doğrultusunda içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir.

Ham verinin incelenmesi ve anlamlı veri birimlerinin saptanmasının ardından kodlama işlemine geçilmiştir. Veri kodlama işleminin ardından taslak temalar belirlenmiş ve taslak temalara göre kodlar yeniden düzenlenmiştir. Bu işlem temalar ve kodlar arasındaki ilişkinin araştırmanın ana sorusu ve alt sorunları kapsamında netleşmesine kadar birkaç defa tekrarlanmıştır. Temaların kodları net bir biçimde açıkladığına karar verilmesinin ardından belirlenen

temalar betimlemeler ile açıklanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen festival alanı deneyimi, organizasyon deneyimi, servis sağlayıcıları deneyimi, yerel halk deneyimi, eğlence deneyimi ve öğrenme deneyimi olmak üzere altı temaya ilişkin olumlu ve olumsuz ifadeler detaylı bir şekilde betimlenmiştir.

Araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliğini sağlamak açısından, niteliksel araştırmaların doğası gereği elde edilen bulgular genellenmek yerine olduğu gibi yansıtılmaya çalışılmıştır. Yine araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği açısından oldukça önemli olan inandırıcılık (credibility), transfer edilebilirlik (transferability), değişmezlik (dependability) ve teyit edilebilirlik (confirmability) konuları araştırma süresince dikkatlice takip edilmiştir. Araştırmanın inandırıcılığını ortaya koymak adına belirlenen temalara ilişkin katılımcı ifadeleri detaylı bir biçimde tablolarda gösterilmiştir. Transfer edilebilirlik kapsamında bulgular, okuyucuların araştırmanın çevreleriyle uyumlu olup olmadığına karar verebilmeleri için ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışılmıştır. Değişmezlik için ise veriler sistematik ve kapsamlı bir şekilde toplanmış, analiz edilirken detaylı olarak ele alınmış ve sonuçlar aktarılırken temalar ve aralarındaki ilişkilerin gösterilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, araştırmacının turist rehberi olarak mesleki tecrübesi araştırmanın tasarlanmasından sonuçlanmasına kadar tüm süreçlerinde etkili olmakla birlikte, araştırmacının önyargıları ya da varsayımları teyit edilebilirlik açısından araştırmadan uzak tutulmaya çalışılmıştır. Ek olarak niteliksel çalışmalarda sıklıkla kullanılan uzman incelemesi stratejisi bu araştırmada da kullanılmış ve araştırma verisi, araştırmada kullanılan soru formuna da görüş bildiren üç farklı akademisyen tarafından analiz edilmiştir. Birbirinden bağımsız dört farklı analiz ile belirlenen kodlar ve temalar birbiri ile karşılaştırılmış ve yapılan yüz yüze görüşmeler sonucunda fikir birliği doğrultusunda son şeklini almıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, yapılandırılmış açık uçlu soru formları aracılığı ile elde edilen verinin analizine ilişkin bulgular tablolar aracılığı ile açıklanmaktadır. Öncelikle örneklemin detaylı bir şekilde tanınmasına olanak tanıyan, katılımcıların demografik özellikleri, festivali haber alma kaynakları ve festivale paket tur ile katılma nedenlerine ilişkin bulgular yansıtılmaktadır. Ardından araştırmanın ana sorusu ve alt sorularına ilişkin veriye ait bulgular festival deneyimine ilişkin temalar ve ifadeler altında açıklanmakta, her bir temaya ait olumlu ve olumsuz ifadeler tablolarda detaylı bir biçimde gösterilmektedir. Son olarak toplam festival deneyimden katılımcıların en çok aklında kalan unsurlara ilişkin ifadeler, toplam festival deneyimi ve tatmin arasındaki ilişkiyi ve toplam festival deneyimi ve tekrar ziyaret niyeti arasındaki ilişkiyi gösteren bulgular yine detaylı bir biçimde aktarılmaktadır.

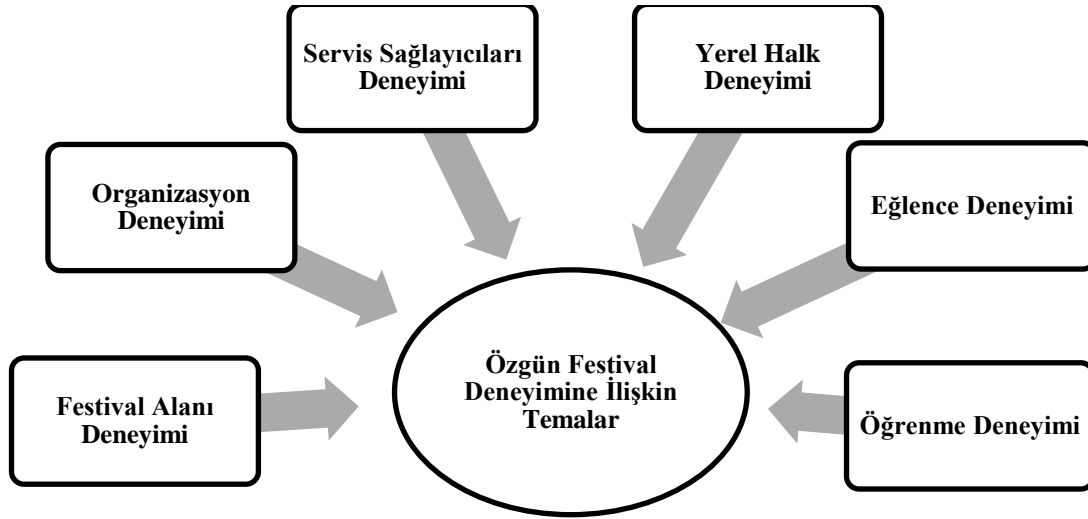
Katılımcılara İlişkin Bulgular

Araştırmaya 58 kadın, 23 erkek olmak üzere toplam 81 kişi katılmıştır ve katılımcıların tamamı Alaçatı Ot Festivaline ilk kez katılmaktadır. Katılımcılar festivali arkadaş, akraba, tur şirketinin reklamları, medya, sosyal medya ve internet kaynaklarından haber almıştır. Katılımcılar Alaçatı Ot Festivaline merak, yeni bir deneyim yaşama, eğlenme ve dinleme gibi nedenler ile katılmıştır. Katılımcılar, özellikle bahar aylarında çeşitli otlar ve otlardan yapılan ürünleri ile tanınan Ege bölgesinde bir festivali merak etmek, festival sayesinde İzmir'i gezip görmek, farklı lezzetleri denemek, bölgede oldukça meşhur olan Rum evlerini ve doğal dokuyu keşfetmek, antik kentleri ziyaret etmek, aile ile vakit geçirmek, stres atmak ve eğlenmek istemeleri, Çeşme'ye âşık olmak, ekonomiye katkı sağlamak, yenilebilir her şeye düşkün olmak gibi amaçlar taşımaktadır. Katılımcıların Alaçatı Ot Festivaline paket tur ile katılma nedenleri ise, tura profesyonel bir turist rehberinin eşlik etmesi, grupla seyahat etmekten hoşlanma, grup turların daha eğlenceli bulma, paket turların daha ekonomik olması ve ulaşım kolaylığı sağlaması, paket turlarda

kişilerin kendini daha güvende hissetmesi, paket turların yapısı gereği bir program dahilinde hareket edilmesi ve bu sayede daha çok yeni yer görme ve ziyaret etme olanağı sağlaması, paket tura birçok farklı kişinin katılması nedeniyle yeni insanlar tanıma fırsatının yakalanması olarak belirlenmiştir.

Özgün Festival Deneyimine İlişkin Bulgular

Araştırma verisinin içerik analizi tekniği ile incelenmesi sonucunda elde edilen özgün festival deneyimine ilişkin bulgular, festival alanı deneyimi, organizasyon deneyimi, servis sağlayıcıları deneyimi, yerel halk deneyimi, eğlence deneyimi ve öğrenme deneyimi olmak üzere altı tema altında toplanmıştır.

Şekil 1. Özgün Festival Deneyimine İlişkin Temalar

Araştırma bulgularına göre, festivalin gerçekleştiği alanın özellikleri ve festival alanının düzenlenmesi, festival organizasyonunun özgünlüğü yansıtma düzeyi, servis sağlayıcılarının tutum ve davranışları, katılımcıların yerel halk ile etkileşim kurma düzeyi, festival ortamının katılımcılara eğlenceli bir atmosfer sunması ve festivalin katılımcılara farklı birçok konuda yeni bilgiler edinme fırsatı sunması, özgün festival deneyimine etki etmektedir.

Tablo 1. Festival Alanı Deneyimi Temasına İlişkin İfadeler

Olumlu İfadeler	Olumsuz İfadeler
<ul style="list-style-type: none"> • Güzel bir ortam tekrar gelinebilir • Değişik bir atmosfer • Alaçatı çok hoş • Binaları ve tarihi mekânları çok etkileyici • Doğası çok güzel • Çevre çok temiz • Değişik bir ortam 	<ul style="list-style-type: none"> • Çok kalabalık • Kermes gibi bir ortam • Festival havasından uzak • Alaçatı sokakları daha güzeldi • Hava şartları olumsuz etkiledi • Otlardan çok şemsiye gördüm • Yönlendirmeler yetersiz • Çok düzensiz • Dağınık • Dinlenme alanları eksik • Wc yetersiz • Profesyonel değil • Hava koşulları düşünülmemiş • Daha geniş bir mekânda yapılmalı • Park alanları yetersiz, otobüsler tek bir alana sıkıştırılmış • Sokaklar çok dar • Otlar ile yiyeceklerin aynı alanda olması hoş değil • Trafik çok düzensiz • Kapalı alan yok • Festival alanındaki satış noktaları gösterişsiz

Özgün festival deneyimine etki eden önemli bir unsur olarak saptanan festival alanı ve özelliklerini yansıtan tema ile ilgili katılımcı görüşleri incelendiğinde olumsuz ifadelerin olumlu ifadelerden daha fazla olduğu ve festival alanının katılımcılar tarafından oldukça fazla eleştirildiği bulgulanmıştır. Festival alanı ile ilgili eleştiriler, alanın katılımcı sayısını kaldıracak genişlikte ve kapasitede olmaması, alanın festivalin konseptine uygun bir biçimde organize edilmemesi ve bu nedenle bir festivalden ziyade kermes ortamını andırması, otlar ile yiyeceklerin aynı alanda sergilenmesi, festival alanının düzensiz olması ve katılımcıları yönlendirecek levhaların olmaması yönünde yoğunlaşmaktadır. Festivalin düzenlendiği bahar aylarında bölgede yağış ihtimali olmasına rağmen festivalin açık havada organize edilmesi ve yağmur ihtimaline karşı önlem alınmaması da en çok eleştirilen konular arasında yer almaktadır. Katılımcıların festival alanında tuvalet ihtiyacını giderecek olanakların yetersiz olması ve dinlenme alanlarının bulunmaması konusunda da sorunlar yaşadığı dikkat çekmektedir. Yine otopark alanlarının yetersiz olması ve trafiğin düzensiz seyretmesi de katılımcılar tarafından eleştirilen önemli konular arasındadır. Tüm eleştirilere rağmen Alaçatı'nın, özgün mimarisi ile katılımcılara özgün deneyimler yaşattığı araştırmanın önemli bulgular arasında yer almaktadır. Alaçatı'nın kendine özgü binaları, tarihi mekânları, ünlü sokakları ve unutulmaz atmosferi, katılımcıların unutulmaz deneyimler yaşamasında son derece etkili olmuştur.

Tablo 2. Organizasyon Deneyimi Temasına İlişkin İfadeler

Olumlu İfadeler	Olumsuz İfadeler
<ul style="list-style-type: none"> • İlgi çekici • Huzurlu • Ev yemeklerinin olması harika • Fikir olarak güzel • Güzel bir organizasyon • Alaçatı'nın tanıtımına çok katkısı var • Etkinlikler çok güzel • Basit ama etkili • Kültürel faaliyet anlamında güzeldi • Köylü vatandaşların satış yapması çok güzeldi • Ayrı tatları yaşayabildim • Tam bir renk cümbüşü 	<ul style="list-style-type: none"> • Plansız • Düzensiz • Karışık • Yetersiz • Çok fazla eksik var • Kargaşa ortamı gibi • Daha iyi festivallere katılmışım • Misafir ağırlama açısından yetersiz • Yemek yarışmaları yok • Durağan bir program • Festival süresi çok kısa • Gıda malzemelerini kontrol eden bir mekanizma yok • Ünlü kişiler davet edilmemiş • Konser ve etkinlikler yetersiz

Özgün festival deneyimine etki eden diğer önemli bir unsur olan festival organizasyonuna ilişkin ifadeler incelendiğinde, Alaçatı Ot Festivalinin organizasyon bakımından ilgi çekici ve huzurlu bir ortam sunduğu ve organizasyonda kullanılan tasarımların renkli ve eğlenceli bir atmosfer yarattığı yönünde değerlendirildiği görülmektedir. Organizasyonda yerel halka yer verilmesi, festival süresince ev yemeklerinin sergilenmesi, katılımcıların farklı yöresel lezzetleri deneyimleyebilmeleri ve bu sayede kültürel etkileşimin kurulabilmesi gibi özellikler, festival organizasyonunun özgün deneyimler yaratmadaki etkisini vurgulamaktadır. Organizasyonun yerel dokuyu yansıtan bir özellik taşıması Alaçatı'nın tanıtımına katkı sağlayan önemli bir özellik olarak değerlendirilmektedir.

Tüm bu olumlu ifadelerle rağmen, festival organizasyonu da tıpkı festival alanı gibi katılımcılar tarafından birçok konuda eleştirilmiştir. Katılımcıların olumsuz ifadeleri incelendiğinde, festival organizasyonunun plansız, düzensiz olarak değerlendirildiği, bazı katılımcıların festival kapsamında ünlü kişiler ile tanışma, yemek yarışmalarına katılma gibi beklentilerinin bulunduğu görülmektedir. Festival süresince bu beklentilerini tatmin edemediklerini ifade eden katılımcıların organizasyonu vasat olarak değerlendirdiği dikkat çekmektedir.

Tablo 3. Servis Sağlayıcıları Deneyimi Temasına İlişkin İfadeler

Olumlu İfadeler	Olumsuz İfadeler
<ul style="list-style-type: none"> • Esnaf güler yüzlü • Satıcılar samimi • Satıcılar ısrarcı değil • Tur iyi planlanmış ve rehber özverili 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiyatlar çok yüksek • Her şey çok pahalı • Her şey satışa yönelik • Aynı ürün çok farklı fiyatla satılmakta • Hizmet anlayışını beğenmedim • Tur şirketi yeterli bilgi vermedi • Grup halinde gelmeseydim daha eğlenceli olabilirdi

Festival süresince bölgede hizmet sunan farklı servis sağlayıcılarına yönelik deneyimleri yansıtan ifadeler incelendiğinde, festival alanında ürün ve hizmet sunan satıcıların samimi, güler yüzlü olduğu ve satış yapma konusunda ısrarcı davranmadığı görülmektedir. Buna rağmen, ürünlerin fiyatlarının yüksek olması ve aynı ürünün farklı fiyatlar ile satılması ise katılımcılar tarafından eleştirilmektedir. Yine turu organize eden seyahat acentasının ve turist rehberinin sunduğu hizmetler olumlu yönde değerlendirilirken, tur şirketinin festival ile ilgili yeterli bilgi vermediğini ve grup ile seyahat etmenin olumsuz olduğunu düşünen katılımcıların bulunduğu da görülmektedir.

Tablo 4. Yerel Halk Deneyimi Temasına İlişkin İfadeler

Olumlu İfadeler	
<ul style="list-style-type: none"> • Yerel halk çok samimi • Güzel dostluklar oluştu • İzmir insanının kendine özel güzel bir yapısı var • İnsanlar samimi ve sıcakkanlı 	<ul style="list-style-type: none"> • İnsanlar mutluydu • İletişim güzeldi • Ev sahipliği güzel • Kalabalığa rağmen hoşgörü hâkim • Yerli ve yabancı turistler halkla iç içeydi

Katılımcıların olumsuz ifade kullanmadığı tek tema yerel halk deneyimi temasıdır. Katılımcıların tamamı yerel halk ile ilgili olumlu deneyimler yaşadığını ifade etmiştir. Bölge halkını güler yüzlü, samimi, sıcakkanlı bulan katılımcılar, insanların mutlu ve iletişim dilinin olumlu olduğuna dikkat çekmektedir. Yerli ve yabancı turistlerin halkla iç içe olması nedeniyle kültürel alışverişin yaşandığı, kalabalığa rağmen ortama hoş görünün hâkim olduğu ve yerel halkın ev sahipliği ile hatırlandığı yönündeki bu bulgular, özgün deneyimler yaratmada yerel halkın tutum ve davranışlarının son derece önemli olduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Eğlence Deneyimi Temasına İlişkin İfadeler

Olumlu İfadeler	Olumsuz İfadeler
<ul style="list-style-type: none"> • Eğlenceli • Keyifli • Süper • Eğlenceli ortam • Orkestra ve müzikler çok güzeldi • Sokakta insanların özgürce dans ediyordu • Festivale katılan insanların yüzleri sürekli gülüyordu • Müzikli etkinlikler ile çok eğlendim • Yeni insanlar tanımak çok keyifli • Farklı şehirlerden insanlarla tanışma fırsatı yakaladım 	<ul style="list-style-type: none"> • Hayal ettiğim gibi değildi • Yoğunluk nedeniyle çok gezemedim • Beklediğimden daha az eğlenceliydi • Eğlence organizasyonu yetersiz

Günlük hayatın sıradanlığından farklı olarak katılımcılara eğlenceli bir atmosfer sunan Alaçatı Ot Festivali, katılımcıların özgün deneyimler elde etmesinde etkili olmuştur. Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde, yoğunluk nedeniyle hayal kırıklığı yaşayanlar olmasına rağmen, genel olarak eğlence deneyiminin olumlu ifadelerden oluştuğu dikkat çekmektedir. Araştırma bulgularına göre Alaçatı Ot Festivali, insanların orkestranın çaldığı eğlenceli müzikler

eşliğinde özgürce dans ettiği, farklı şehirlerden gelen insanların birbiri ile kaynaştığı ve bu sayede yeni dostluklar kurulduğu özgün bir festival olarak değerlendirilmektedir. Festival süresince insanların mutlu oldukları ve yüzlerinin sürekli güldüğü katılımcıların ifadelerinden açıkça anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Öğrenme Deneyimi Temasına İlişkin İfadeler

Olumlu İfadeler	Olumsuz İfadeler
<ul style="list-style-type: none"> • Yöresel konularda bilgi aldım • Yeni tatlar deneyimledim • Yöresel lezzetleri tatmak güzeldi • Bilmediğim ot çeşitlerini öğrendim • Ülkemize ait bitki çeşitliliğini öğrenmek güzeldi • Farklı kültürleri tanıdım • Yeni bilgiler edindim • Bilgi ve kültür birikimi yaşadım • Farklı kültürleri ve farklı toplumları inceleme şansım oldu • Değişik kültürleri gördüm • Türk kültüründeki değişik tatlar hakkında bilgilendim • Yeni deneyimleri kendi çevremdekiler ile paylaşmak çok keyifli olacak • Adını ilk defa duyduğum bitkileri tanımak şifalarını öğrenmek güzeldi • Yeni yerler gördüm • Bilgi ve kültür deneyimim arttı • İzmir'in tarihini öğrendim • Otların farklı isimlerini öğrendim 	<ul style="list-style-type: none"> • Kalabalık nedeniyle çok fazla bilgi alamadım • Otlar hakkında yeterli bilgilendirme yoktu • Alaçatı ile ilgili bilgi alabilecek tanıtıcı materyal yoktu • Denizi göremedik • Otların pişirilmesi ile ilgili misafirlerin deneyim yaşama olanağı yoktu

Araştırma ile katılımcıların festival süresince birçok konuda farklı bilgiler edindiği ve öğrenme deneyiminin de özgün deneyimlerin yaratılmasında etkili olduğu bulgulanmıştır. Araştırma bulgularına göre Alaçatı Ot Festivali katılımcılara, gerçekleştirme amacı doğrultusunda bölgeye özgü otlar, isimleri ve farklı kullanım alanları konusunda bilgi sunan, farklı coğrafyaların yeme içme kültürünü deneyimleme ve yeni bir destinasyonu keşfetme olanağı tanıyan bir festivaldir. Bu yönü ile oldukça ilgi gören festival ile ilgili olumsuz yorumlar ise yine kalabalık ile ilgilidir. Kalabalık nedeniyle yeterince gezip bilgi alamadığını vurgulayan katılımcılar, otlar hakkında yeterli bilgilendirme olmaması ve Alaçatı ile ilgili bilgi alabilecek tanıtıcı materyallerin eksik olması konusunda olumsuz eleştirilerde bulunmuştur. Bazı katılımcıların otların pişirilmesi ile ilgili deneyim yaşamak istediği fakat festival alanında böyle bir olanağı bulamadığı da dikkat çekmektedir.

Tablo 7. Toplam Festival Deneyimden Katılımcıların En Çok Aklında Kalan Unsurlara İlişkin Olumlu İfadeler

Yeme İçme	Yerel Doku	Eğlence
<ul style="list-style-type: none"> • Sakızlı muhallebi • Sakızlı kurabiye • Çağla salatası • Otların tadına bakmak • Deniz börülcesi • Çeşitli otlar • Geleneksel tatlar • Meyveler • Değişik tatlar • Ege lezzetleri • Enginar • Enginar dolması • Sebze yemekleri • Bilinen otların farklı isimlerde olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Eski sokaklar • Yel değirmenleri • Rüzgâr gülleri • Rumlardan kalma evler • Çeşme'nin güzel havası • Tarihi mekanlar • Otantik ortam • Şehir panoraması • Alaçatı'nın dar sokakları • Pazar yeri • Renkli sokaklar • Renk cümbüşü • Çiçekten taçlar 	<ul style="list-style-type: none"> • Yağmurlu havaya rağmen eğlenen insanlar • Yerli ve yabancı turistlerin halkla iç içe oluşu • İnsanların sokaklarda özgürce şarkı söyleyip oynamaları • Festivale katılan insanların birbirine olan tebessümleri • Güler yüzlü samimi insanlar • Romanlar • Müzikli etkinlikler • Eğlenmek

Katılımcıların Alaçatı Ot Festivali süresince edindiği deneyimi tek bir kelime/cümle ile ifade etmeleri istenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda ifadelerin büyük birçoğunun olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle olumlu ifadeler yeme içme, yerel doku ve eğlence temaları altında toplanmış, olumsuz ifadeler ise ayrı bir tema oluşturacak nitelikte olmadığı için betimlemeler ile aktarılmıştır.

Olumlu ifadelerin, festivalin gerçekleşme amacına uygun olarak yeme içme alanında yoğunlaştığı dikkat çekmektedir. Bölgeye özgü sakızlı muhallebi, sakızlı kurabiye ve çağla salatası gibi farklı lezzetler ve Ege otları ile pişirilmiş yemekler katılımcıların toplam festival deneyimi içinde öne çıkan özgün unsurlar arasında yer almaktadır. Yine Alaçatı'nın yerel mimarisi, bölgenin sembolü olan yel değirmenleri ve şehrin otantik dokusu da katılımcıların zihninde yer etmiştir. Festival süresince eğlenceli vakit geçiren katılımcılar, bu durumu ifadelerine de yansıtmıştır. Yağmurlu havaya rağmen eğlenen insanlar, yerli ve yabancı turistlerin halkla iç içe oluşu, insanların sokaklarda özgürce şarkı söyleyip dans etmeleri, festivale katılan insanların birbirine olan tebessümleri ve müzikli eğlenceler Alaçatı Ot festivaline ilişkin özgün deneyim unsurları arasında ön plana çıkmaktadır.

Alaçatı Ot Festivali, Ege yemek kültürünü yansıtması, özgün bir mimariye sahip olması ve eğlenceli bir atmosfer sunması ile katılımcıların zihninde yer eden bir organizasyon olmasına rağmen, festival alanında yeterli Wc'nin olmaması, katılımcıların yağmurlu hava ve kapalı alan eksikliği nedeniyle ıslanmaları, festival alanının kalabalık olması ve fiyatların yüksek olmasıyla da hatırlanmaktadır.

Toplam Festival Deneyimi, Tatmin ve Tekrar Ziyaret Niyeti Arasındaki İlişki

“Toplam festival deneyimi sizi tatmin etti mi?” sorusuna 49 kişi evet, 21 kişi hayır 11 kişi ise kararsızım yanıtını vermiştir. Bu bilgi doğrultusunda Alaçatı ot Festivali katılımcıların genel olarak tatmin eden bir festival olarak değerlendirilebilir fakat festivalden tatmin olmadığını ya da kararsız olduğunu belirten kişi sayısı da dikkate değerdir.

“Festivale tekrar katılmayı düşünüyor musunuz? Neden?” sorusuna ise 45 kişi evet, 20 kişi hayır ve 16 kişi ise kararsızım yanıtını vermiştir. Katılımcıların tekrar ziyaret niyetini olumlu yönde etkileyen unsurlar, program çerçevesinde ziyaret edilen İzmir, Çeşme ve Alaçatı'nın özgün bir mimari ve kültüre sahip olması, festivalin eğlendirici ve bilgilendirici olması, bir sonraki ziyareti aile bireyleri ile gerçekleştirme isteği, havanın yağışlı olmadığı bir zamanda festivali ziyaret etmek isteme ve bir sonraki sefere paket bir program yerine bireysel olarak katılma isteği yönündedir. Festival organizasyonun yetersiz olması, festival alanının çok kalabalık olması ve festivalin katılımcıların beklentilerini karşılayamaması ise katılımcıların tekrar ziyaret niyetini olumsuz etkilen unsurlardır. Festivale tekrar katılma konusunda kararsızlık yaşayan katılımcıların ifadeleri incelendiğinde, hava şartlarının uygun olması ya da festival alanının hava şartlarına uygun olarak tasarlanması, festival organizasyonun tekrar gelmeye değer niteliğe kavuşması durumunda gerçekleşeceği, bu yönü ile olumsuz karara daha yakın olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Katılımcıların festival deneyimlerini derinlemesine anlamının, tatmin edici deneyimlerin tasarımına yardımcı olarak uzun vadeli festival başarısını sağlamak için oldukça önemli olduğu (Manthiou vd., 2014) ve unutulmaz deneyimler yaratmanın destinasyonun tekrar ziyaret edilmesi için anahtar bir faktör olduğu görüşünden (Rivera vd., 2015) hareketle gerçekleştirilen bu araştırma sonucunda, Alaçatı Ot Festivali, festivalin gerçekleştiği Alaçatı sokakları, festival organizasyonun teması, festival alanında ürün ve hizmet sunan servis sağlayıcılarının tutum ve

davranışları, festivalde yerel halkın aktif bir biçimde yer alması, festivalin günlük hayattan farklı olarak eğlenceli bir atmosfere sahip olması ve festival süresince katılımcıların farklı konularda bilgi birikimlerini artırması ile özgün turistik deneyimler yaratma potansiyeline sahip önemli bir festival olduğu bulgulanmıştır. Festivallerin başarısında kilit faktörler üzerine yapılan birçok araştırmada da benzer kriterlerden bahsedilmektedir. Bilgi sunma düzeyi (Lee vd., 2008), çalışanlar (Özdemir ve Çulha, 2009), program (Choi, 2011), tesisler, güvenlik (Saayman vd., 2012), eğlence, konfor (Mason ve Paggiaro, 2012), festival alanı (Anıl, 2012), hediyelik eşya (Manners vd., 2012), erişilebilirlik, yiyecek içecek olanakları (Wan ve Chan, 2013) gibi kriterler festivallerin başarısında ve katılımcıların eşsiz deneyimler yaşamasında kritik faktörler olarak değerlendirilmektedir (Dalgıç & Birdir, 2019). Bu bağlamda, bölgeye özgü sakızlı muhallebi, sakızlı kurabiye ve çağla salatası gibi farklı lezzetler ve Ege otları ile pişirilen yemekler, Alaçatı'nın özgün mimarisi, bölgenin sembolü olan yel değirmenleri ve şehrin otantik dokusu Alaçatı Ot Festivalini eşsiz kılan özgün deneyim unsurları olarak dikkat çekmektedir. Söz konusu özgün deneyim unsurları ile Alaçatı Ot Festivali katılımcıların tekrar ziyaret niyetini de olumlu yönde etkilemektedir. Araştırmanın deneyim ve tekrar satın alma niyeti ile ilgili bulguları Kızılcıoğlu vd., (2020) ile benzerlik göstermektedir. 9. Alaçatı Ot Festivaline katılan katılımcıların festivale yönelik algılarını, memnuniyet ve tekrar ziyaret niyeti çerçevesinde inceleyen yazarlar tarafından da belirtildiği üzere, Alaçatı Ot Festivali katılımcıları olumlu yönde etkileyen bir festivaldir ve bu durum ise sadakat, başkalarına tavsiye etme ve tekrar ziyaret niyetini etkilemektedir.

Festival başarısı için, festival alanının doğru seçilmesi ve alanın festivalin özelliğine ve kapasitesine göre doğru tasarlanması gerekliliği, araştırmanın önemli çıkarımları arasında yer almaktadır. Söz konusu bulgular, Çoban & Süer (2018) ile benzerlik göstermektedir. Yazarlar, Alaçatı Ot Festivali'nin, destinasyonun marka haline gelmesindeki etkisini inceledikleri çalışmalarında, kalabalığın önlenmesi için festival süresinin uzatılması, festivalin geniş bir alana yayılması ve alt yapının düzeltilmesinin önemli olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda festival alanı seçimi ve düzenlemesi sürecinde genişlik, kapasite, tasarım, düzen, hava şartları ve katılımcı sayısı konularına daha fazla özen gösterilmesinin faydalı olacağı, bu sayede özgün mimarisi ile katılımcılara unutulmaz deneyimler yaşatan Alaçatı'ya yöneltilen eleştirilerin minimize edilerek, Alaçatı'nın kendine özgü binaları, tarihi mekânları, ünlü sokakları ve unutulmaz atmosferi ile bir marka festival olma yolunda ilerlemesi sağlanacağı düşünülmektedir.

Festival alanı seçimi ve organizasyonun niteliği kadar servis sağlayıcıların tutum ve davranışları da özgün festival deneyimine etki eden önemli bir unsur olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, festival alanında ürün ve hizmet sunan satıcıların samimi ve güler yüzlü olması ve satış konusunda ısrarcı olmamalarının olumlu, fiyatların yüksek olması ve aynı ürünün çeşitli fiyatlar ile sunulmasının ise olumsuz eleştirildiği dikkat çekmektedir. Araştırmanın dikkat çeken sonuçlarından bir diğeri ise yerel halk ile turistler arasında gelişen olumlu iletişimin özgün festival deneyiminin oluşmasında etkili olduğu yönündedir. Alaçatı Ot Festivali turistler ile yerel halk arasında etkileşimin gerçekleşmesine olanak tanıyan bir festival olarak ön plana çıkmaktadır. Kinnunen ve Haahti (2015) tarafından da vurgulandığı üzere festivaller kolektif bir deneyimdir ve yerel halk ve ziyaretçilerin katılımıyla yaratılmaktadır. Festival süresince gerek servis sağlayıcısı gerekse bölgede yaşayan vatandaşlar olarak iletişim kurdukları yerel halk ile olumlu ilişkiler geliştiren katılımcılar, bu deneyimlerini unutulmaz deneyimleri arasında ifade etmektedir. Bölge halkını güler yüzlü, samimi, sıcakkanlı bulan katılımcılar, insanların mutlu ve iletişim dilinin olumlu olduğuna dikkat çekmektedir. Yerli ve yabancı turistlerin halkla iç içe olması nedeniyle kültürel alışverişin yaşandığı, kalabalığa rağmen ortama hoş görünümün hâkim olduğu ve yerel halkın ev sahipliği ile hatırladığı yönündeki katılımcı ifadelerden

hareketle yerel halk ile olumlu iletişim kurmanın özgün festival deneyimine etki eden kilit unsurlardan biri olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Yerel halk ile iletişim kadar eğlenme ve öğrenme deneyimleri de özgün festival deneyiminin önemli unsurları arasında yer almaktadır. Alaçatı Ot Festivali her ne kadar yoğunluk nedeniyle eleştirilse de eğlence deneyimi sunan bir festival olarak değerlendirilmektedir. Festival, orkestranın eğlenceli müzikler çaldığı, insanların sokaklarda özgürce dans ettiği, farklı şehirlerden gelen insanların birbiri ile kaynaştığı, yeni dostluklar kurdukları, festival süresince insanların mutlu olduğu ve yüzlerinin sürekli güldüğü bir organizasyon olarak katılımcılara eğlenceli bir deneyim sunmakta ve eğlence deneyim ise özgün festival deneyiminin bir unsuru haline gelmektedir. Alaçatı Ot Festivali katılımcılara bölgeye özgü otlar, isimleri ve farklı kullanım alanları konusunda bilgi edinmek, farklı kültürleri tanımak, onların beslenme kültürüne ilişkin bilgiler edinmek ve farklı bir bölgeyi tanımak kapsamında öğrenme deneyimi sunmakta, öğrenme deneyimi ise özgün festivaline etki eden önemli bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların, festival alanında yaşanan yoğunluk nedeniyle yeterince gezip bilgi alamadığı, festival alanında otlar hakkında yeterli bilgi bulunmadığı, Alaçatı ve festival ile ilgili tanıtıcı materyallerin eksik olduğu ve katılımcıların yemek pişirmesine olanak tanınmadığı yönündeki eleştirileri ise öğrenme deneyiminin özgün festival deneyimine olan etkisini vurgulamaktadır. López-Guzmán, vd. (2016), tarafından da belirtildiği üzere, yeme içme temalı festival katılımcıları yerel kültürü ve bölgeye özgü yiyecekleri deneyimleyebildiği ölçüde tatmin olmakta ve öğrenme düzeyi festival tatminini etkilemektedir.

Her ne kadar bu araştırma ile Alaçatı Ot Festivalinin olumlu özellikleri ile ön plana çıktığı saptansa da festivalin özellikle festival alanı düzenlemesi ve organizasyon konularında oldukça fazla eleştirildiği dikkate alınarak, alana teorik katkı sağlamaya çalışmanın yanı sıra festival düzenleyicileri ve yöneticileri için önemli çıkarımlar ve öneriler de sunulmaktadır.

Festival alanı düzenlemesi için; festival alanının yoğunluğu kaldıracak genişlikte planlanması, festival alanına dinlenme alanları ve yeterli sayıda tuvalet eklenmesi, trafiğin ve park alanlarının düzenlenmesi, hava şartları da dikkate alınarak festival alanına kapalı alanların eklenmesi, festival alanının ziyaretçilerin rahatça dolaşabilmelerine olanak tanıyacak şekilde düzenlenmesi, festival alanına yönlendirici levhaların eklenmesi, festival alanında katılımcıların daha fazla bilgi alabilecekleri tanıtım materyalleri bulundurulması önerilmektedir.

Alaçatı Ot Festivalinin organizasyon açısından iyileştirilmesi için sunulan öneriler ise, festival kermes havasından uzaklaştırılıp daha profesyonel planlanması, festival programına yemek yarışmaları ve katılımcıların yöresel yemekleri pişirmeyi deneyimleyebilecekleri etkinliklerin eklenmesi, festivale tanınmış kişilerin davet edilmesi, festival programına daha fazla konser eklenmesi, festival alanında sunulan yiyecek içecekler için fiyat ve kalite standartları getirilmesi, festival alanının sık sık denetlenmesi, Alaçatı'nın özgün mimarisi ve yeme içme kültürünün daha fazla ön plana çıkarılması ve katılımcıların Alaçatı'nın eşsiz özellikleri tam anlamıyla keşfetmesine olanak tanınması yönündedir. Unutulmamalıdır ki, özgün deneyimler yaratmak festivalin tekrar ziyaret edilmesi için anahtar faktörlerden arasında yer almaktadır.

Araştırmaların doğası gereği bu araştırmanında bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bir araştırma sorusunu derinlemesine incelemek amacıyla niteliksel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak yürütülen bu araştırma kapsamında toplanan veri analiz edilmek üzere yeterli kabul edilmekle birlikte, verinin yalnızca 2019 yılı kapsamında, araştırmaya yalnızca paket tura katılan yerli turistlerin örneklem olarak dahil edilmesi, katılımcıların ilk

kez festival deneyimi yaşayan kişilerden oluşması ve yine araştırmanın yalnızca Alaçatı Ot Festivalini kapsamaması, araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Daha sonra farklı yöntem, teknik ve örneklemeler ile gerçekleştirilecek festival organizasyonu, planlaması ve yönetimi konulu çalışmaların, yerel ve festivaller ve özgünlük çerçevesinde ele alınmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akhoondnejad, A. (2016). Tourist loyalty to a local cultural event: The case of turkmen handicrafts festival. *Tourism Management*, 52, 468-477.
- Alaçatı Turizm Derneği, (2018). *Alaçatı rehberi*, Alındığı uzantı: <http://alacati.org.tr/browser/rehber.pdf> (Erişim tarihi: 30 Ocak 2021)
- Anholt, S. (2002). Nation branding: A continuing theme. *Journal of Brand. Management*, 10(1), 59-60.
- Anıl, N. K. (2012). Festival visitors' satisfaction and loyalty: An example of small, local, and municipality organized festival. *Turizam: Znanstveno-Stručni Časopis*, 60(3), 255-271.
- Blichfeldt, B.S., & Halkier, H. (2014). Mussels, tourism and community development: A case study of place branding through food festivals in rural North Jutland. *Denmark European Planning Studies*, 22(8), 1587-1603.
- Brida, J. G. Disegna, M., & Osti, L. (2013). The effect of authenticity on visitors' expenditure at cultural events. *Current Issues in Tourism*, 16(3), 266-285.
- Carnegie, E., & McCabe, S. (2008). Re-enactment events and tourism: Meaning, authenticity and identity. *Current Issues in Tourism*, 11(4), 349-368.
- Chhabra, D., Healy, R., & Sills, E. (2003). Staged authenticity and heritage tourism. *Annals of Tourism Research*, 30(3), 702-719.
- Choi, R. I. (2011). A multiple regression analysis on developing the profitability model of local cultural festivals. *Journal of The Korea Society of Computer and Information*, 16(10), 229-239.
- Çoban, M., & Süer, S. (2018). Destinasyon markalaşmasında festival turizminin rolü: Alaçatı Ot Festivali üzerine bir çalışma. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 1, 58- 67.
- Dalgıç, A., & Birdir, K. (2019). Festival Anah tar Başarı Faktörlerinin Festival Sadakati Üzerine Etkisi: Portakal Çiçeği Festivali Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(4), 2718-2738.
- Felsenstein, D. & Fleischer, A. (2003). Local festivals and tourism promotion: The role of public assistance and visitor expenditure. *Journal of Travel Research*, 41(4), 385-392.
- Getz, D. (2008). Event tourism: definition, evolution, and research. *Tourism Management*, 29(3), 403-428.
- Getz, D. (2010). The nature and scope of festival studies. *International Journal of Event Management Research*, 5(1): 1-47.
- Getz, D., & Page, S. (2016a). *Event studies: Theory, research and policy for planned events* (3rd ed.), Routledge: New York.

- Getz, D., & Page, S. (2016b). Progress and prospects for event tourism research. *Tourism Management*, 52, 593-631.
- Girish, V. G., & Chen, C. F. (2017). Authenticity, experience, and loyalty in the festival context: Evidence from the San Fermin Festival, Spain. *Current Issues in Tourism*, 20(15), 1551-1556.
- Imbeah, N. Hodibert, V., & Amankwa, R. (2016). Residents' perception of host-guest interaction about Kwahu Easter Festival (KEF) as festival tourism. *Africa Development and Resource Institute Journal*, 25(9): 1-16.
- Jang, S.S., & Feng, R. (2007). Temporal destination revisit intention: The effects of novelty seeking and satisfaction. *Tourism Management*, 28(2): 580-590.
- Kızılcıoğlu, G., Aybar, D. H., & Şen, Ö. (2020). Yiyecek imajı, memnuniyet ve sadakat üzerine bir inceleme: Alaçatı Ot Festivali örneği. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 4(1): 57-69.
- Kinnunen, M., & Haahti, A. (2015). Visitor discourses on experiences: Reasons for festival success and failure. *International Journal of Event and Festival Management*, 6(3): 251-268.
- Kim, H., & Jamal, T. (2007). Touristic quest for existential authenticity. *Annals of Tourism Research*, 34(1): 181-201.
- Kim, S., Lee, Y.K., & Lee, C.K. (2017). The moderating effect of place attachment on the relationship between festival quality and behavioral intentions. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 22(1): 49-63.
- Kneafsey, M. (2000). Tourism, place identities and social relations in the European rural periphery. *European Urban and Regional Studies*, 7(1): 35-50.
- Kolar, T., & Zabkar, V. (2010). A consumer-based model of authenticity: An oxymoron or the foundation of cultural heritage marketing?. *Tourism Management*, 31, 652-664.
- Laing, J., & Mair, J. (2015). Music festivals and social inclusion the festival organizers' perspective. *Leisure Sciences*, 37(3), 252-268.
- Lee, Y. K., Lee, C. K., Lee, S. K., & Babin, B. J. (2008). Festivalscapes and patrons' emotions, satisfaction, and loyalty. *Journal of Business Research*, 61(1), 56-64.
- Lin, Y. H., & Lee, T. H. (2020). How the authentic experience of a traditional cultural festival affects the attendee's perception of festival identity and place identity. *International Journal of Event and Festival Management*, 11(3): 357-373.
- Liu, Y., & Chen, C. (2007). The effects of festivals and special events on city image design. *Frontiers of Architecture and Civil Engineering in China*, 1, 255-259.
- López-Guzmán, T., Uribe Lotero, C. B., Pérez Gálvez, J. C., & Ríos Rivera, I. (2016). Gastronomic festivals: attitude, motivation and satisfaction of the tourist. *British Food Journal*, 119 (2), 267-283.
- Ma, L., & Lew, A. A. (2012). Historical and geographical context in festival tourism development. *Journal of Heritage Tourism*, 7(1), 3-31.
- Manthiou, A., Lee, S.A., Tang, L. R., & Chiang, L. (2014). The experience economy approach to festival marketing: Vivid memory and attendee loyalty. *Journal of Services Marketing*, 28(1): 22-35.

- Manners, B., Kruger, M., & Saayman, M. (2012). Managing the beautiful noise: Evidence from the Neil Diamond Show!. *Journal of Convention & Event Tourism*, 13(2), 100-120.
- Mason, M. C., & Paggiaro, A. (2012). Investigating the role of festivalscape in culinary tourism: The case of food and wine events. *Tourism Management*, 33(6), 1329-1336.
- McKercher, B. Mei, W., & Tse, T. (2006). Are short duration festivals tourist attractions. *Journal of Sustainable Tourism*, 14(1), 55-66.
- Özdemir, G., & Çulha, O. (2009). Satisfaction and loyalty of festival visitors. *Anatolia*, 20(2): 359-373.
- Özkan, E., Curkan, S. C., & Sarak, E. C. (2015). Festivallerin katılan ziyaretçiler üzerine etkileri: Alaçatı Ot Festivali örneği, *GÜSBED*, 6 (14), 59-69.
- Prentice, R., & Andersen, V. (2003). Festival as creative destination. *Annals of Tourism Research*, 30(1): 7-30.
- Pung, J. M., Gnoth, J., & Del Chiappa, G. (2020). Tourist transformation: Towards a conceptual model. *Annals of Tourism Research*, 8, 1-12.
- Ram, Y., Björk, P., & Weidenfeld, A. (2016). Authenticity and place attachment of major visitor attractions. *Tourism Management*, 52, 110-122.
- Rivera, M. Semrad, K. A., & Croes, R. (2015). The five e's in festival experience in the context of gen Y: Evidence from a small island destination. *Revista Espa~nola de Investigacion de Marketing ESIC*, 19(2), 95-106.
- Robinson, R.N.S., & Getz, G. (2014). Profiling potential food tourists: An Australian study. *British Food Journal*, 116 (4): 690-706.
- Ruoss, E., & Alfarè, L. (2013). Sustainable tourism as driving force for cultural heritage sites development, planning, managing and monitoring cultural heritage sites in south east europe cherplan project, Retrieved from: <http://www.cherplan.eu/news/sustainable-tourism-publication> (Erişim tarihi: 25 Ocak 2020).
- Saayman, M., Kruger, M., & Erasmus, J. (2012). Finding the key to success: A visitors' perspective at a national arts festival. *Acta Commercii*, 12(1), 150-172.
- Shen, S. (2014). Intention to revisit traditional folk events: a case study of Qinhuai Lantern Festival. China. *International Journal of Tourism Research*, 16(5), 513-520.
- Tanford, S., & Jung, S. (2017). Festival attributes and perceptions: A meta-analysis of relationships with satisfaction and loyalty. *Tourism Management*, 61, 209-20.
- Van Winkle, C. M., & Falk, J. H. (2015). Personal meaning mapping at festivals: A useful tool for a challenging context. *Event Management*, 19(1), 143-150.
- Wan, Y. K. P., & Chan, S. H. J. (2013). Factors that affect the levels of tourists' satisfaction and loyalty towards food festivals: A Case study of Macau. *International Journal of Tourism Research*, 15(3), 226-240.
- Yeh, H. R., & Lin, L. Z. (2017). Exploring tourists' nostalgic experiences during culture festivals: The case of The Sung Chiang Battle Array, *Current Issues in Tourism*, 20(4), 391-424.

- Yolal, M., Gürsoy, D., Uysal, M. Kim, H., & Karacaoğlu, S. (2016). Impacts of festivals and events on residents' well-being. *Annals of Tourism Research*, 61, 1-18.
- Yuan, J. J., Cai, L. A., Morrison, A. M., & Linton, S. (2005). Annalysis of wine festival attendees' motivations: A synergy of wine, travel and special events? *Journal of Vacation Marketing*, 11(1), 41-58.

The Determination of the Factors Affecting the Unique Festival Experience: The Case of Alaçatı Herb Festival

Eda AVCI

Dokuz Eylül University, Efes Vocational School, Izmir /Turkey

Extensive Summary

Festivals, one of the most important elements of cultural tourism, are very important in promoting the maintenance of local traditions as well as economic gains. Especially the cultural festivals with the theme of food and beverage have had important effects on the development of many rural areas and to become a brand. Therefore, local festivals often consist of niche events organized around specialty dishes, local vegetables and herbs, meat products, seafood, beer and wine. Alaçatı Herb Festival, which has been organized since 2010, is an important example of cultural festivals with the theme of food and beverage. The festival, which was awarded the "Most Successful Festival" by the Shining Star Awards in 2016 and the "Honor Award" at the Izmir Tourism Awards in 2017, has become one of the most popular festivals in the Aegean Region. In this research, which was carried out to in depth analyze the unique experiences of local tourists participating in Alaçatı Herb Festival with package tours, it was tried to determine the positive and the negative experiences of the participants, how the special features of the festival environment is experienced by the participants, the relationship between participants' festival experience, their satisfaction and revisit intention and the most memorable elements about the Alaçatı Herb Festival.

This is an exploratory research which is based on the view of that festivals are products of experience by nature and creating memorable experiences, is a key factor for re-visiting the destination. Therefore, qualitative method was used in the research design. The population of the research is composed of local tourists participating in the Alaçatı Herb festival with a package tour, and the sample consists of local tourists participating in the festival in 2019. In the research, it was tried to reach the participants by means of non-probability purposeful sampling. The sampling tried to be reached in the festival area, but the desired result could not be achieved due to the rainy weather and the crowd. For this reason, a total of 114 (30+32+27+25) people were reached by four tourist guides who agreed to mediate the data collection in order to reach the sample.

The research data were collected during the Alaçatı Herb Festival on 4-7 April 2019, with structured open-ended question forms created in line with the main purpose of the research. The main reason for using the questionnaire technique as a data collection was due to the crowded festival environment and the participants constantly moving around the festival area. For this reason, the questionnaires were distributed to the tourist guides and at the end of the festival, the participants were requested to fill in on the way back. At the same time, it was decided that this would be the most efficient data collection technique, taking into account the holiday psychology of the participants and the limited time they had. Although 114 questionnaires were distributed within the scope of the study, 90 structured open-ended questionnaires were collected and as a result of the preliminary examination, it was determined that 81 forms were valid, and 9 forms were invalid, especially because they contained insufficient information regarding the main question of the study. From the raw data analyzed with the content analysis technique, firstly, meaningful data units were determined and then the coding process was started. After the data coding process, the draft themes were determined and the codes were rearranged according to the draft themes. This process was repeated several times

until the relationship between themes and codes became clearer within the scope of the main questions and sub-questions of the research. After it was decided that the themes explain the codes clearly, the determined themes were explained with descriptions.

First of all, the findings which allow the sample to be known in detail like the demographic characteristics of the participants, the sources of information about the festival and the reasons for participating in the festival with a package tour were described, and then the findings related to the main question of the research were conveyed. Findings related to the original festival experience were gathered under six themes: festival area experience, organization experience, service provider experience, local community experience, entertainment experience and learning experience, and the statements related to the themes were described in the tables in detail. Finally, the most memorable elements of the participants from the total festival experience and the relationship between total festival experience, satisfaction and revisit intention were presented.

As a result of the research, it has been determined that there are factors that affect the unique festival experience: the characteristics of the festival area, the organization of the festival, the level of the originality of the festival organization, the attitudes and behaviors of the service providers, the level of interaction between participants and local people, the festival environment that offers a fun atmosphere, and the uniqueness of the festival that offers the participants the opportunity to gain new information on many different subjects.

Alaçatı Herb Festival is an important festival with the potential to create unique touristic experiences such as the streets of Alaçatı where the festival takes place, the theme of the festival organization, the attitudes and behaviors of the service providers in the festival area, the active participation of the local people in the festival, to serve funny atmosphere different from daily life, and increasing participants knowledge on different subjects during the festival. Different flavors such as mastic pudding, chewing gum cookies and çağla salad that are special to the region and dishes cooked with Aegean herbs, Alaçatı's unique architecture, the windmills that are the symbols of the region and the authentic texture of the city are the unique experience elements that make Alaçatı Herb Festival precious. With these unique experience elements, Alaçatı Herb Festival also positively affects the revisit intention of the participants.

Although Alaçatı Herb Festival stands out with its positive features, it is highly criticized by the festival participants, especially in terms of the arrangement of the festival area and organization. Therefore, organization of the festival area as wide as possible, additional resting areas and sufficient number of toilets, the traffic and parking areas arrangement, additional roofed areas by taking into account the weather conditions, arrangement of the festival area in a way that allows the visitors to roam freely, additional guide signs, presence of promotional materials of which participants can get more information are recommended by considering that the participants mostly criticized the festival area and festival organization